

Աջակցություն Հայաստանի ազգային վիճակագրական ծառայությանը թվինինգ ծրագրի միջոցով

AM09/ENP-PCA/TP/04

Առաքելության զեկույց

ՀՆԱ-ի ամբողջականության ապահովում

Գործունեություն Գ. 2 Առաջնահերթությունների սահմանում

Ծրագրի մասնակիցներ

Անետ Տոմսեն, Դանիայի վիճակագրական ծառայություն
Մարիա Նիլսոն, Դանիայի վիճակագրական ծառայություն

Հայաստան, 2011թ. Սեպտեմբերի 26-ից – 30-ը

1-ին նախագիծ

		
ՀՀ Ազգային վիճակագրական Ծառայություն		Դանիայի վիճակագրական ծառայություն

Հեղինակների կոնտակտային տվյալներ

Անետ Տոմսեն

Դանիայի Վիճակագրական Ծառայության

Ֆինանսական բաժնի պետի տեղակալ

Sejrøgade 11

DK 2100 Copenhagen Ø

[Էլ-փոստ: ath@dst.dk](mailto:ath@dst.dk)

Մարիա Նիլսոն

Դանիայի Վիճակագրական Ծառայության

Ստորաբաժանման ղեկավար

Sejrøgade 11

DK 2100 Copenhagen Ø

[Էլ-փոստ: mnn@dst.dk](mailto:mnn@dst.dk)

Բովանդակություն

1. Ընդհանուր մեկնաբանություններ	4
2. Գնահատում և արդյունքներ	5
3. Ամփոփում և առաջարկություններ	6
3.1 Ամփոփիչ եզրակացություններ	6
3.2 Առաջարկություններ	8
4. Հաջորդ գործունեությունից (Գ.3) առաջ իրականացվող քայլեր	9

Հաշվետվության հավելվածներ

Հավելված 2. Տեխնիկական առաջադրանք 2011 թ. սեպտեմբերի 26-30	10
Հավելված 3. Հանդիպումներ անձանց հետ	141
Հավելված 4. Power point ձևաչափով շնորհանդես 2014 թ. վերանայումների՝ Դանիայի խոշոր վերանայումների և ԵՀՀ 2010 ներդրման մասին	15
Հավելված 5. Աղյուսակ 1Ա	24
Հավելված 6. Ոչ ֆոմալ հատվածի հետազոտության հարցաթերթիկ	306

Հապավումների ցուցակ

ԲՌ	Բիզնես Ռեզիստր
ԵՀՀ	Եվրոպական հաշիվների համակարգ
ՀՆԱ	Համախառն ներքին արդյունք
ՏՏԲՀ	Տնային տնտեսությունների բյուջեյի հետազոտություն
NACE	ՏԳՏՀԴ (Եվրամիության ոլորտի դասակարգիչ)
ՀՀԱՎԾ	Հայաստանի Հանրապետության Ազգային վիճակագրական ծառայություն
ԱՀՀ93	1993 Ազգային հաշիվների համակարգ (ՄԱԿ)
ԱՀՀ2010	2008 Ազգային հաշիվների համակարգ (ՄԱԿ)
ԵԱՄ	Եվրոստատի աղյուսակային մոտեցում

1. Ընդհանուր մեկնաբանություններ

Առաքելության հիմնական նպատակն էր գնահատել 1Ա աղյուսակը, որը կազմել էին ՇԵ փորձագետները և ուղարկել ԱՊ փորձագետներին էլ- փոստով նախքան առաքելությունը:

Ընթացան արդյունավետ քննարկումներ 1Ա աղյուսակի վերաբերյալ, դրա համափարպակության ճշգրտումների N1-N7 տեսակների համաձայն, որոնք օգտագործվում են աղյուսակային մոտեցման մեջ: ՇԵ փորձագետները պարզաբանեցին ԱՊ փորձագետների կողմից բարձրացված հարցերը և համաձայնվեցին 1Ա աղյուսակում որոշ ուղղումներ իրականացնել:

Մասնավորապես, քննարկվեց 2009/2010 թ. իրականացված ոչ ֆորմալ հատվածի հետազոտությունը իր համապատասխան հարցաթերթիկով, որը օգտագործվել է հետազոտության համար, ինչպես նաև հետազոտության արդյունքները: Հետազոտության արդյունքներով են պայմանավորված համապարփակության ճշգրտումների մեծ մասը: Այդպիսով, տվյալ հետազոտությունը կարևոր հիմնաքար է հանդիսանում 2Ա աղյուսակի կազմման համար: Նաև քննարկվեց այն հարցը, թե ինչպես է կազմվելու 2Ա աղյուսակը:

ԱՊ փորձագետները ներկայացրեցին շնորհանդես իրենց ազգային հաշիվների խոշոր վերանայման վերաբերյալ և ԵՀՀ 2010 ներդրման մասին: Շնորհանդեսին հետևեցին որոշ կազմակերպչական գործոններին առնչվող քննարկումներ, ինչպես նաև ներկայացվեց ԵՀՀ2010 ներդրման արդյունքում հայեցակարգային փոփոխությունների հանդեպ վերաբերմունքը: Շնորհանդեսը ներկայացվեց Մակրոտնտեսական ցուցանիշների և ազգային հաշիվների բաժնի, ֆինանսների վիճակագրության բաժնի արտաքին առևտրի և վճարային հաշվեկշռի բաժնի աշխատակիցների, ինչպես նաև Ֆինանսների նախարարության ներկայացուցիչների համար:

Փորձագետները շնորհակալություն են հայտնում բոլոր պաշտոնյաներին և անհատներին օժանդակության և տրամադրված արժեքավոր տեղեկատվության համար, ինչը ստացվել է Հայաստանում գտնվելու ընթացքում, և նպաստել աշխատանքի ընթացքի դյուրինացմանը:

Զեկույցի մեջ ներկայացված հայացքները և դիտարկումները պատկանում են նշված փորձագետներին և դրանց համապատասխանությունը Դանիայի վիճակագրական ծառայությանը պարտադիր չէ:

.

2. Գնահատում և արդյունքներ

Նախքան առաքելությունը ՀՀ ԱՎԾ-ի Ազգային հաշիվների բաժնի աշխատակիցները կազմել էին ոչ համապարփակության 1Ա աղյուսակը արտադրողական եղանակով NACE դասակարգչի A-P ոլորտների համար: Աղյուսակը ուղարկվել է ԱՊ փորձագետների նախքան առաքելությունը և քննարկվել առաքելության ընթացքում: Ճշգրտումները իրականացվում բոլոր ոլորտների համար NACE A-P և նկարագրվել են 1Ա աղյուսակում: Հիմնականում ոչ ֆորմալ հատվածի հետազոտության արդյունքները օգտագործվում են NACE A, D, F, H, I, K, O ոլորտներում ճշգրտումների համար: Որոշ ոլորտների համար ներկայացվել են հետևյալ դիտողությունները և հետևությունները՝

- NACE A (գյուղատնտեսություն): Ոչ ֆորմալ հատվածի հետազոտությունը ցույց տվեց, որ ոչ ֆորմալ հատվածի ներդրման կառուցվածքը տարբերվում է ֆորմալ մասից, և այն արտացոլվել է հաշվարկների մեջ: Չկան ճշգրտումներ N1 համար, քանի որ գյուղատնտեսության ոլորտում գրանցվելը պարտադիր չէ, և սեփական հաշվի արտադրությունը ներառված է N3 ներքո: Զբաղվածության տվյալները օգտագործվում են N5 լրացումներ կատարելու համար:
- NACE F (շինարարություն): Ճշգրտումները իրականացվում են ոչ ֆորմալ հատվածի հետազոտության տվյալների, աշխատուժի հետազոտության և տնային տնտեսության բյուջեյի համաձայն, և այս ճշգրտումները նաև ներառում են սեփական հաշվի արտադրությունը: Ի լրումն, ճշգրտումներ իրականացվում են թաքնված տնտեսության համար՝ օգտագործելով զբաղվածության մասին տվյալները:
- NACE G (առևտուր): Համապարփակության ճշգրտումների համար օգտագործվում է ոչ ֆորմալ հատվածի հետազոտությունը: Առանձին ճշգրտումներ են իրականացվում վառելիքի վաճառակետերի համար (բենզալցակայաններ) ոչ ֆինանսական հաստատությունների շրջանակում: Այս միավորները գրանցվում են համայնքների կողմից, սակայն դրանք մասամբ են ներառված բիզնես վիճակագրությունում: Վաճառակետերի մասին տեղեկատվությունը հավաքագրվում է համայնքներից և N4-ի հաշվարկման մեթոդն է՝ արժեք * քանակ: Միևնույն մեթոդը օգտագործվում է N6 և N7a համար: N2 ճշգրտումների համար մեթոդաբանությունը հարկավոր է, սակայն դեռ չի մշակվել: Տնային տնտեսությունների համար մեթոդը նույն է ինչ որ ոչ ֆինանսական հաստատությունների համար:
- NACE J (ֆինանսական միջնորդություն): Ամբողջական տվյալները ստացվում են Կենտրոնական բանկից և հետագա ճշգրտումներ չեն իրականացվում: Անհատական փոխատուները դիտարկվում են որպես գոյություն չունեցող:
- NACE N (առողջապահություն և սոցիալական ծառայությունների մատուցում): NACE N ճշգրտումները հիմնված են 2003 թ. Իրականացված հետազոտության արդյունքների վրա: Ճշգրտման գործակիցը պարբերաբար արդիականացվում է օգտագործելով փորձագետի կարծիքը և օգտագործվում

տնային տնտեսությունների բյուջեի հետազոտության արդյունքների հետ համատեղ:

- NACE O (Կոմունալ, սոցիալական և անհատական ծառայությունների մատուցում): 2001 թ. Իրականացվել է ՏՏՕՈԱԸ հետազոտություն: Ճշգրտման գործակիցը պարբերաբար արդիականացվում է փորձագետի կարծիքին համաձայն: Այլ ճշգրտումները իրականացվում են օգտագործելով ոչ ֆորմալ հատվածի հետազոտության արդյունքները:
- NACE P (Տնային տնտեսություններ): NACE P, համար չեն իրականացվում ճշգրտումներ, քանի որ ոչ ֆորմալ մասը ընդգրկվում է ֆորմալ հատվածի մեջ տնային տնտեսությունների բյուջեի հետազոտության միջոցով:

Ի լրումն, համաձայնեցվեցին որոշակի փոփոխություններ, որոնք կիրականացվեն, օրինակ՝ ոչ ֆինանսական ընկերությունների միջանկյալ սպառման մասին տեղեկատվության ընդգրկումը, ձևաչափին առնչվող աննշան փոփոխությունները, ինչպես նաև ճշգրտման մեթոդի դասակարգումը:

3. Ամփոփում և առաջարկություններ

3.1 Ամփոփիչ եզրակացություններ

1Ա աղյուսակի կազմումը ցույց տվեց, որ արդեն իսկ իրականացվում են լայնամասշտաբ ճշգրտումներ համակարգված և թափանցիկ եղանակով: 2009/2010թ. իրականացված ոչ ֆորմալ հատվածի հետազոտությունը կարևորագույն աղբյուրն է N1 և N3 ճշգրտումների համար գյուղատնտեսության (NACE A), շինարարության (NACE F) և առևտրի (NACE G) ոլորտներում: Ոչ ֆորմալ հատվածի հետազոտությունում առկա է թողարկման, միջանկյալ սպառման և սեփական հաշվի արտադրության մասին տեղեկատվություն:

Ոչ ֆորմալ հատվածի հետազոտությունը հանդիսանում է որպես ելակետային չափանիշ և էքստրապոլացված է օգտագործելով աշխատուժի հետազոտությունը: Այնուամենայնիվ, հետազոտությունը իրականացվել է ֆինանսական ճգնաժամի ընթացքում, որը մասնավորապես ազդեցություն է ունեցել շինարարության ոլորտի վրա, և հնարավոր է ազդեցություն է ունեցել արդյունքների վրա:

Նախքան 2012 թ մարտին իրականացվելք հաջորդ գործունեությունը ՇԵ փորձագետները կկատարեն աննշան ճշգրտումներ 1Ա աղյուսակում և կամփոփեն տվյալ աղյուսակը Գ2 առաքելության ընթացքում ունեցած համաձայնություններին համապատասխան: ՇԵ փորձագետները նաև կկազմեն 2Ա աղյուսակը և կներառեն ավելի մանրամասն նկարագրություն այն տեղեկատվական աղբյուրների մասին, որոնք օգտագործվել են ճշգրտումների համար, և վերջում կկազմեն 1Բ աղյուսակը: ԱՊ փորձագետները կներկայացնեն իրենց դիտողությունները կազմված աղյուսակների առնչությամբ նախքան հաջորդ Գ3 գործունեությունը, ինչպես նաև այդ աղյուսակները կքննարկվեն 2012թ. մարտին: (Ավելի մանրամասն տեղեկատվություն մինչև հաջորդ գործունեությունը իրականացվող քայլերի և վերջնաժամկետների մասին ներկայացված է տվյալ զեկույցի 4-րդ գլխում):

Գ.3 գործունեության ընթացքում ԱՊ փորձագետները կներկայացնեն երկու շնորհանդես “Արտերկիր վերամշակման համար ուղարկվող ապրանքների”, ինչպես նաև “Դանիայի վիճակագրության ծառայության մեթոդը համաձայն COFOG և NACE դասակարգիչների կառավարության ծախսերը դասակարգելու: Գ3 գործունեության ընթացքում նաև կքննարկվի 2012 թ. հունիսին կայանալիք ուսուցողական այցելության (Գ.5) ծրագիրը:

Չկան ճշգրտումներ N2 անօրինական գործունեության համար: N2 ճշգրտման մեթոդները կքննարկվեն Գ4 գործունեության ընթացքում, որը տեղի կունենա 2012 թ. սեպտեմբեր ամսին: 2Ա և 2Բ աղյուսակներում բացահայտված ճշգրտման մեթոդների և աղբյուրներ զարգացումները ևս կքննարկվեն Գ.4 գործունեության ընթացքում, ինչպես նաև 3Ա և 3Բ աղյուսակները կկազմվեն այդ գործունեության շրջանակում: Գ 3 գործունեության ընթացքում կքննարկվի Գ.4 գործունեության ծրագիրը:

Գործունեություն	Ժամանակահատված	Բովանդակություն
Գ.1	2011 մարտ	Խնդիրների նույնականացում
Գ.2	2011 սեպտ.	Առաջնահերթությունների որոշում
Գ.3	2012 մարտ	Աջակցում՝ աջակցում աղյուսակային մոտեցման ներդրման գործընթացում ընտրված աղյուսակների համար, ինչպես նաև Հայաստանի ազգային հաշիվների բարելավման համար հնարավորությունների վերլուծությունները: 2Ա և 1Բ աղյուսակների քննարկում և ամփոփում: Դանիայի վիճակագրական ծառայության շնորհանդեսների ներկայացում “Արտերկիր վերամշակման ուղարկվող ապրանքների մասին” և “Դանիայի վիճակագրության ծառայության մեթոդը դասակարգելու կառավարության ծախսերը համաձայն COFOG և NACE դասակարգիչների”
Գ.5	2012 հունիս	Ուսուցողական այցելություն Դանիայի վիճակագրական ծառայություն: Դանիայի ազգային հաշիվների մեթոդաբանության քննարկում ինչպես նաև ռեսուրսների և օգտագործման աղյուսակներ: Կապը եռամսյակային և տարեկան հաշիվների միջև: Վերանայման քաղաքականություն և դրա կապը ամենակարևոր տեղեկատվական աղբյուրների հետ:

Գ.4	2012 սեպտ.	Թվինինգ նախագծի շրջանակում ձեռքբերումների արդիականացում, համապատասխան քննարկումներ և հետագա առաջարկություններ: Ճշգրտման մեթոդաբանություն: 2Ա և 2Բ աղյուսակների հետագա բարելավում, ինչպես նաև աղյուսակային մոտեցման 3Ա և 3Բ աղյուսակների կազմում:
Գ.6	2012 դեկ	Աղյուսակային մոտեցման և այլ առաջարկվող նախաձեռնությունների իրականացման վերանայում

3.2 Առաջարկություններ

Ոչ ֆորմալ հատվածի հետազոտությունը համապարփակության ճշգրտումների համար կարևոր աղբյուր է հանդիսանում և օգտագործվում որպես ելակետային չափանիշ էքստրապոլացիայի համար: Չդիտարկվող տնտեսությունը կազմում է ՀՆԱ-ի մոտավորապես 25 տոկոսը, որից 11 տոկոսը առնչություն ունի ոչ ֆորմալ հատվածի հետ: Այդպիսով, կարելի է որոշակի ժամանակատվածում կրկնել այդ հետազոտությունը տնտեսության կառուցվածքի մեջ արձանագրված փոփոխությունները հաշվի առնելու համար:

Ներկայումս չեն իրականացվում ճշգրտումներ N2 անօրինական գործունեությունների համար: Այդ գնահատումների հաշվարկների աղբյուրները և մեթոդները պետք է հետազոտել:

N5 ճշգրտումները (վարչական ռեգիստրում գրանցված ձեռնարկատեր, որը ներառված չէ վիճակագրության մեջ) իրականացվում են օգտագործելով համայնքների տեղեկատվությունը վառելիքի վաճառակետերի վերաբերյալ: Կարելի է պարզել, թե արդյոք հնարավոր է օգտագործել նմանատիպ վարչական տեղեկատվություն որոշակի ոլորտներում ոչ ֆորմալ գործունեությունը հաշվարկելու համար: Օրինակ՝ շուկայի վաճառակետերի քանակի մասին տեղեկատվությունը համակցվում է շրջանառության և միջանկյալ սպառման մասին դիտարկվող տեղեկատվության հետ:

Բիզնես ռեգստրը ընդգրկում է կորպորացիաներ և որոշ գրանցված ոչ կորպորատիվ ձեռնարկություններ: Բիզնես ռեգիստրում ոչ կորպորատիվ ձեռնարկությունների ավելի լավ ընդգրկումը հնարավորություն կտա այդ ձեռնարկություններին ընդգրկվելու վիճակագրական հետազոտության մեջ:

Ոչ համապարփակության լիարժեք պատկերը ունենալու համար կկազմվեն նաև ճշգրտումների 1Բ աղյուսակը՝ ոչ համապարփակության բաղադրիչները ծախսային մոտեցում և 2Բ աղյուսակը՝ համապարփակության ճշգրտումների ծախսային մոտեցում

4. Հաջորդ գործունեությունից (Գ.3) առաջ իրականացվող քայլեր

Առաջարկվեց հաջորդ առաքելությունը իրականացնել 2012թ. մարտի առաջին կեսին: Տվյալ առաքելությանը նախապատրաստվելու համար համաձայնություն ձեռք բերվեց իրականացնել հետևյալ գործողությունները՝

1. ՇԵ փորձագետները կիրականացնեն համաձայնեցված ճշգրտումները 1Ա աղյուսակում, որքան հնարավոր է շուտ և ոչ ոչ քան 2011թ. դեկտեմբերի 1: Այդպիսով, 1Ա աղյուսակը կամփոփվի:
2. ՇԵ փորձագետները կկազմեն 2Ա աղյուսակը բոլոր NACE A-P ոլորտների համար հաջորդ առաքելության համար: 2Ա աղյուսակի կազմման համար ՇԵ փորձագետները կօգտագործեն Եվրոստատի աղյուսակային մոտեցման ուղեցույցը: ՇԵ փորձագետները ավելի մանրամասն կնկարագրեն մեթոդաբանությունը և տեղեկատվական աղբյուրը՝ “ճշգրտումների անվանումը” և “տեղեկատվական աղբյուրներ” սյունակներում: Հարմարավետության նկատառումներից ելնելով՝ հնարավոր է այդ բացատրությունը ներկայացնել առանձին փաստաթղթի մեջ: Այն դեպքում, եթե հնարավոր չէ տարբերակել N1 և N3 2Ա աղյուսակում հաշվարկման մեթոդի պատճառով, հնարավոր է օգտագործել երկու ճշգրտումների տեսակները համատեղ:
3. ՇԵ փորձագետները կկազմեն 2Ա աղյուսակի նախագիծը մեկ ոլորտի համար (NACE G) ոչ ուշ, քան 2011 թ. դեկտեմբերի 1-ը և կուղարկեն ԱՊ փորձագետներին էլ- փոստի միջոցով:
4. ՇԵ փորձագետները կներկայացնեն իրենց դիտողությունները 2Ա աղյուսակի նախագծի վերաբերյալ ոչ ուշ, քան այն ստանալուց հետո տաս օրվա ընթացքում:
5. ՇԵ փորձագետները կուղարկեն կազմված 2Ա աղյուսակը բոլոր ոլորտներով հաջորդ առաքելությունից (C3) 10 օր շուտ:
6. ՇԵ փորձագետները կաշխատեն 3Ա աղյուսակի վրա մինչև հաջորդ առաքելությունը, որքան հնարավոր է շատ տեղեկատվություն ունենալու համար
7. ՇԵ փորձագետները կկազմեն 1Բ ոչ համապարփակության տարրերը ծախսային եղանակով որքան հնարավոր է շուտ, սակայն ոչ ուշ, քան 2012 թ. փետրվարի 1-ը:
8. ԱՊ փորձագետները կներկայացնեն իրենց դիտողությունները 1Բ աղյուսակի վերաբերյալ այն ստանալուց հետո ոչ ուշ, քան 10 օրվա ընթացքում:

9. ԱՊ փորձագետները կնախապատրաստեն շնորհանդես համաձայն ԵՀՀ2010 ԱՀՀ 2008 արտասահման վերամշակման նպատակով ուղարկվող ապրանքների նոր մոտեցման վերաբերյալ և այն կներկայացնեն հաջորդ առաքելության ընթացքում:
10. ԱՊ փորձագետները կնախապատրաստեն շնորհանդես իրենց կառավարության ծախսերը COFOG և NACE դասակարգիչների համաձայն դասակարգման վերաբերյալ և կներկայացնեն այն հաջորդ առաքելության ընթացքում:
11. ԱՊ փորձագետները կօժանդակեն ՇԵ փորձագետներին սեզոնային ճշգրտումների ծրագրային ապահովման (Tramo Seats) շահագործման ընթացքում՝ օգտագործելով ՇԵ փորձագետներից ստացված ծրագրային ապահովումը և տվյալները: Հաջորդ առաքելության ընթացքում կքննարկեն ԱՊ փորձագետների կողմից ստացված արդյունքները:
12. Հաջորդ առաքելության(Գ3) նպատակները՝
 - 12.1. ՇԵ փորձագետների կողմից նախապատրաստված 2Ա նախագիծ աղյուսակի քննարկում և խորը գնահատում
 - 12.2. 3Ա աղյուսակի կազմում:
 - 12.3. 1Բ աղյուսակի քննարկում
 - 12.4. Պոտենցիալ ճշգրտումների բացահայտում, որոնք դեռ չեն զարգացել, կամ ներկայիս ճշգրտումների բարելավում: Այս գործընթացը կհանդիսանա հիմնաքար 2012 թ. սեպտեմբերին կայանալիք Գ4 պլանավորման համար
 - 12.5. ՇԵ փորձագետների կողմից շնորհանդես համաձայն ԵՀՀ2010 ԱՀՀ 2008 արտասահման վերամշակման նպատակով ուղարկվող ապրանքների նոր մոտեցման վերաբերյալ:
 - 12.6. ՇԵ փորձագետների կողմից շնորհանդես իրենց կառավարության ծախսերը COFOG և NACE դասակարգիչների համաձայն դասակարգման վերաբերյալ
 - 12.7. ԱՊ փորձագետների սեզոնային ճշգրտումների ծրագրային ապահովման (Tramo Seats) շահագործման աշխատանքների քննարկում
 - 12.8. 2012 թ. հունիսին նախատեսվող Դանիայի վիճակագրական ծառայություն ուսուցողական այցելության ծրագրի կազմում

Հավելված 1.Տեխնիկական առաջադրանք

ԵՄ Թվինինգ Ծրագիր

Աջակցություն Հայաստանի Ազգային Վիճակագրական Ծառայությանը
Թվինինգ Ծրագրի Միջոցով
AM09/ENP-PCA/TP/04

Նախագիծ Տեխնիկական Առաջադրանք (Գ.2) 2011թ. սեպտեմբերի 26 – 30

Բաղադրիչ Ա	Որակի Կառավարում
Բաղադրիչ Բ	Բիզնես Ռեզիստ, Կառուցվածքային Բիզնես Հետազոտություն և Ռեսպոնդենտների ծանրաբեռնվածություն
Բաղադրիչ Գ	ՀՆԱ –ի Ամբողջականության Բարելավում
Բաղադրիչ Դ	Գյուղատնտեսության Համատարած Հաշվառում
Բաղադրիչ Ե	Հարմոնիզացված Սպառողական Գների Ինդեքս
Բաղադրիչ Զ	Տեղեկատվական և հեռահաղորդակցման տեխնոլոգիաների հանրության վիճակագրություն

Գործունեություն Գ.2 Առաջնահերթությունների սահմանում

1. 1. Գործունեության նպատակը

Գործունեության նպատակն է գնահատել ՇԵ ներկայացուցիչների կողմից Գ1 գործունեությունից հետո կատարված աշխատանքը, կիրառվող մեթոդները և սկզբունքները: Աղյուսակների կառուցումը համաձայն աղյուսակային մոտեցման և, մասնավորապես Աղյուսակ 2Ա գնահատումը կիրականացվի և այն պոտենցիալ ճշգրտումները, որոնք դեռևս չեն իրականացվել, կբացահայտվեն, կսահմանվեն աշխատանքային առաջնահերթությունները: Նաև կկազմվի աշխատանքային ծրագիրը/Ժամանակացույցը: .

2. 2. Ակնկալվող արդյունքը և գործողությունները

Գործողությունների ակնկալվող արդյունքները հետևյալն են `

- Աղյուսակ 1Ա նախագծի խորը գնահատում;
- 2Ա աղյուսակում փաստացի ճշգրտումների սկզբունքների և մեթոդների գնահատում , ինչպես նաև առկա մեթոդների հնարավոր բարելավումներ

- Աղյուսակային մոտեցման համար և հետագա բաղադրիչ Գ աշխատանքային ծրագրի/ժամանակացույցի սահմանում
- Դանիայի վիճակագրության ծառայության պլանների ներկայացում ԵՀՀ2010-ի ներդրման կապակցությամբ
- Հաջորդ՝ Գ3. Գործունեության ժամկետի սահմանում

3. Ծրագրի մասնակիցները

Լուսյա Խաչատրյան, Ազգային հաշիվների և մակրոտնտեսական ցուցանիշների բաժնի պետ

Նադեժդա Աստվածատուրովա, Ազգային հաշիվների և մակրոտնտեսական ցուցանիշների բաժնի գլխավոր մասնագետ

Սուսաննա Խաչատրյան, Ազգային հաշիվների և մակրոտնտեսական ցուցանիշների բաժնի գլխավոր մասնագետ

Անետ Թոմսեն, Դանիայի Վիճակագրական Ծառայության Ֆինանսական բաժնի պետի տեղակալ

Մարիա Նիլսոն, Դանիայի Վիճակագրական Ծառայության , Ազգային հաշիվների բաժնի ստորաբաժանման ղեկավար

Հավելված 2 . ԱՊ Փորձագետների հանդիպման ծրագիր 2011թ. սեպտեմբերի 26-30

Ժամը	Վայրը	Միջոցառում	Նպատակ/Միջոցառման մանրամասները
Երկուշաբթի , սեպ. 26 Առավոտյան	Կոնգրես հյուրանոց	Հանդիպում ԹՄԽ-ի հետ	Շաբաթվա ծրագրի քննարկում
Կեսօր	ՀՀ ԱՎԾ	Հանդիպում ՇԵ փորձագետների հետ	Առկա կարգավիճակը: Նախորդ գործունեությունից հետո գրանցված զարգացումները: Գ1 առաքելության զեկույցի հետևում
Երեքշաբթի , սեպ. 27 առավոտյան	ՀՀ ԱՎԾ	Սեմինար	Աղյուսակային մոտեցման տարբեր աղյուսակների քննարկում, որոնք առնչվում են Հայաստանի ազգային հաշիվների հետ
Կեսօր	ՀՀ ԱՎԾ	Հանդիպում ՇԵ փորձագետների հետ	Աղյուսակային մոտեցման որ մասերը պետք է լինեն առաջնային և որ մեթոդները պետք է օգտագործվեն տարբեր աղյուսակների կառուցման համար
Չորեքշաբթի, սեպ. 28 առավոտյան	ՀՀ ԱՎԾ	Սեմինար	ԱՊ փորձագետի ներկայացումը ԵՀՀ 2010 ներդրման վերաբերյալ
Կեսօր	ՀՀ ԱՎԾ	Հանդիպում ՇԵ փորձագետների հետ	Աղյուսակային մոտեցման կիրառման հետագա պլանավորում: Աշխատանքային ծրագրի/Ժամանակացույցի նախագծում
Հինգշաբթի սեպ 29 առավոտյան	ՀՀ ԱՎԾ	Նպատակային հանդիպումներ	Առաքելության զեկույցի նախագծում Աղյուսակային մոտեցման օգտագործման հետագա պլանավորում և աշխատանքային ծրագրի նախագծում
կեսօր	ՀՀ ԱՎԾ	Նպատակային հանդիպումներ	Նախքան հաջորդ գործունեությունը իրականացվող քայլերը, եզրակացություններ և առաջարկություններ: Աշխատանքային ծրագրի սահմանում.

Ուրբաթ, սեպ 30 առավոտյան	ՀՀ ԱՎԾ	Հանդիպում ՇԵ փոր- ձագետների հետ	Առաքելության զեկույցի ներկայացում և քննարկում
կեսօր	ՀՀ ԱՎԾ	Ամփոփում ՇԵ նախագծի ղեկավարի հետ	Եզրակացություններ և առաջարկություններ հաջորդ գործունեության համար և աշխատանքային ծրագիր ՇԵ փորձագետների համար

Հավելված 3. Հանդիպումներ անձանց հետ

Ստեփան Մնացականյան, ՀՀԱՎԾ նախագահ (ՇԵ բաղադրիչի ղեկավար)

Անահիտ Սաֆյան, Միջազգայն վիճակագրական համագործակցության բաժնի պետ
Լուսյա Խաչատրյան, Ազգային հաշիվների և մակրոտնտեսական ցուցանիշների բաժնի
պետ

Նադեժդա Աստվածատուրովա, Ազգային հաշիվների և մակրոտնտեսական ցուցանիշների
բաժնի գլխավոր մասնագետ

Սուսաննա Խաչատրյան, Ազգային հաշիվների և մակրոտնտեսական ցուցանիշների բաժնի
գլխավոր մասնագետ

Մադլենա Խաչատրյան, Ազգային հաշիվների և մակրոտնտեսական ցուցանիշների բաժնի
առաջատար մասնագետ

Նաիրա Բարոյան, Ազգային հաշիվների և մակրոտնտեսական ցուցանիշների բաժնի
առաջին կարգի մասնագետ

Հայկուշ Տիտիզյան, Ֆինանսների վիճակագրության բաժին, բաժնի պետ

Քրիստինե Պողոսյան, Ֆինանսների վիճակագրության բաժին, գլխավոր մասնագետ

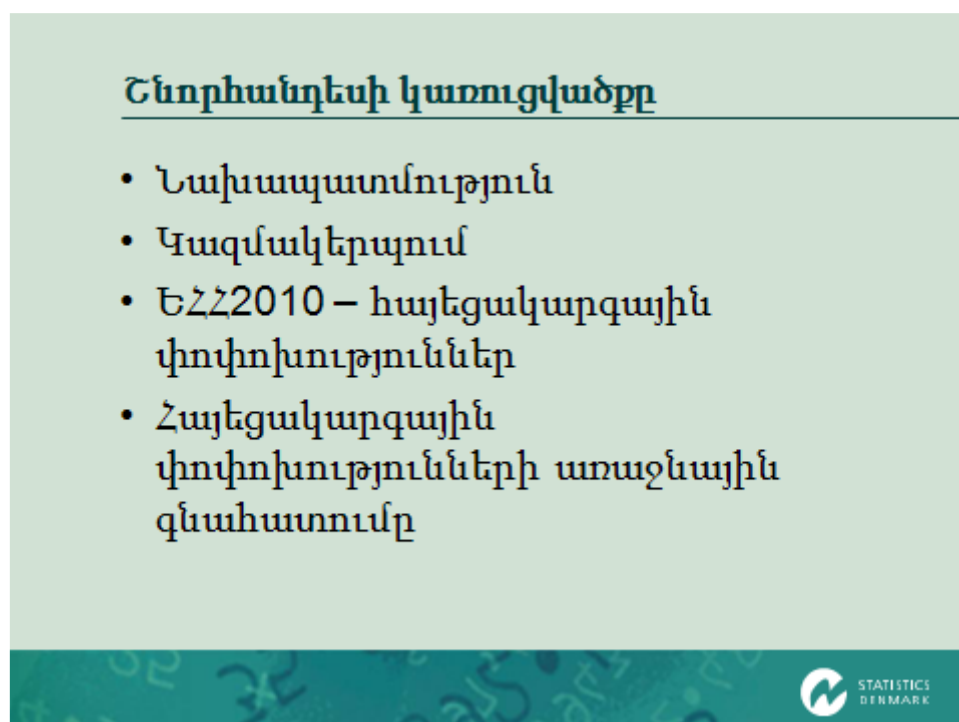
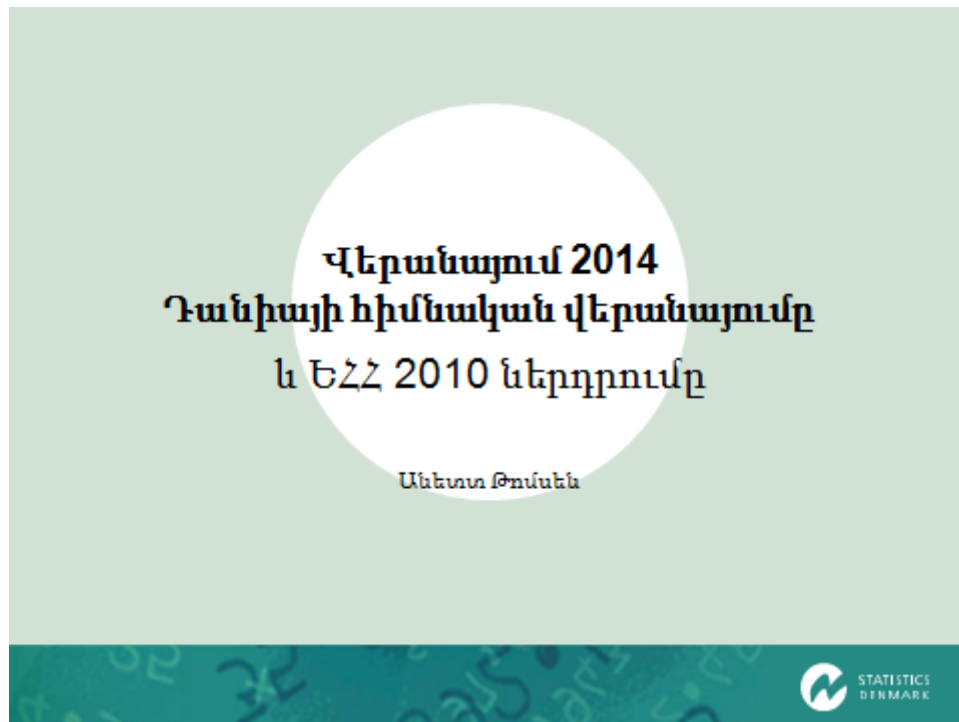
Հռիփսիմե Զանլաթյան, Արտաքին առևտրի և վճարային հաշվեկշռի բաժին, գլխավոր
մասնագետ

Մեմինար շահառուների մասնակցությամբ

Ներկայացուցիչներ՝

Ֆինանսների նախարարություն

Հավելված 4. Power point ձևաչափով շնորհանդես 2014 թ. վերանայումների՝ Դանիայի խոշոր վերանայումների և ԵՀՀ 2010 ներդրման մասին

Նախապատմություն

- Նոր միջազգային ուղեցույցեր ազգային հաշիվների համար (ԱՀՀ2008)
 - Ընդունված է ՄԱԿ-ի վիճակագրական հանձնաժողովի կողմից 2009 թ. փետրվարին
- Նոր միջազգային ուղեցույցեր ազգային հաշիվների համար (ԱՀՀ 2010)
 - Բանակցությունները ընթացքում են, հաստատումը ակնկալվում է 2012 թ.

Նախապատմություն

- Բոլոր ազգային հաշիվների ժամանակային շարքերը բաց են վերանայման համար
- Ոչ միայն հայեցակարգային փոփոխություններ (ԵՀՀ 2010 ներածություն)
- Նախապատրաստված են նաև այլ տվյալներ և մեթոդաբանական վերանայումներ

Նախապատմություն

- Հիմնական վերանայումը (վերանայում 2014) բաղկացած է երկու տեսակի վերանայումներից՝
 1. Տվյալներ և մեթոդաբանական փոփոխություններ
 2. Հայեցակարգային փոփոխություններ (ԵՀՀ 2010)
- Կարևոր է տարբերակել երկու տեսակի փոփոխությունների ազդեցությունները
 - Օգտագործողների համար վերլուծություն (ազգային և ԵՄ)

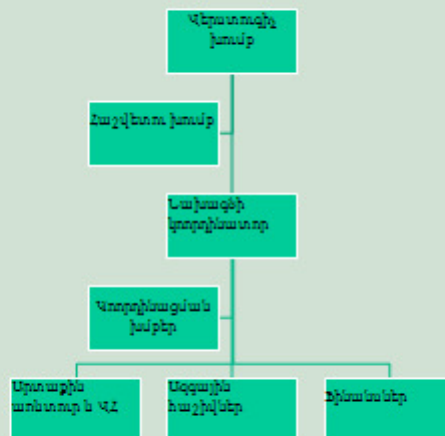
Կազմակերպում

- Ակնկալվող արդյունքները
 - 2014 թ սեպտեմբերին մենք կկարողանանք հրապարակել վերանայված ազգային հաշիվները համաձայն ԵՀՀ 2010
 - Տարբերակումը տվյալների մեթոդաբանական և հայեցակարգային փոփոխությունների միջև նվազագույնը մեկ տարվա (2008) համար
 - Ազգային հաշիվների ներկայացումը Եվրոստատին և ազգային օգտագործողներին համաձայն ԵՀՀ 2010
 - Արդյունքների փաստաթղթավորում
 - Բարելավված և ստանդարտացված հաշվարկային համակարգեր

Կազմակերպում

- Վերանայումը կազմակերպված է որպես նախագիծ, որի անվանումն է **”Վերանայում 2014”**
- Նախագիծը իրականացվում է Ազգային հաշիվներ բաժնի կողմից, Ֆինանսների բաժնի կողմից, ինչպես նաև արտաքին առևտրի բաժնի կողմից
- Չի հիմնադրվել առանձին միավոր
- Նախագծի իրականացման ընթացքում նորմալ արտադրանքի և հրապարակումների ռիթմ

Վերանայում 2014 կազմակերպում

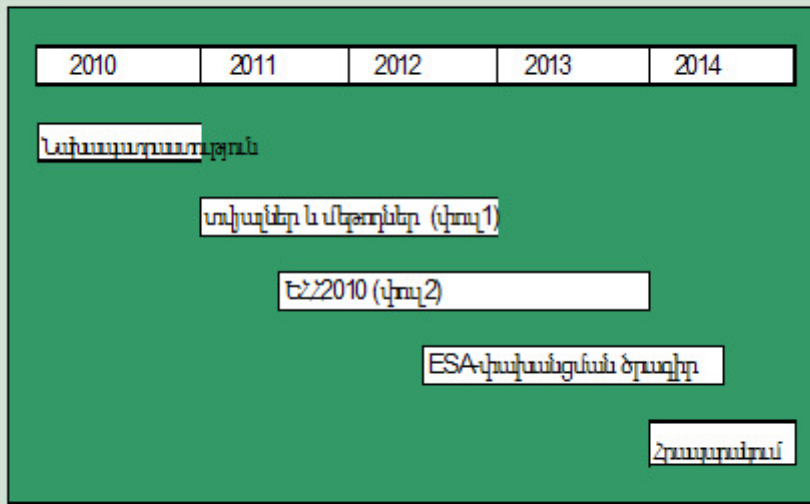
Կազմակերպում

- **Վերստուգիչ խմբի դերը**
 - Որոշումների ընդունում ռեսուրսների, ժամանակացույցի և մեթոդների վերաբերյալ
 - Հանդիպումներ յուրաքանչյուր ամիսը մեկ անգամ
- **Հաշվետու խմբի դերը**
 - Անդամները անմիջականորեն ներգրավված չեն, սակայն հետաքրքրված են նախագծի ընթացքի մեջ
 - Հանդիպումներ տարեկան երկու անգամ

Կազմակերպում

- **Նախագծի կոորդինատորի դերը**
 - Ենթանախագծերի համակարգում, որոնք ազդում են մեկից ավելի բաժինների վրա:
 - Քարտուղար Վերստուգիչ խմբի համար
- **Կոորդինացման խմբերի դերը**
 - Տվյալների փոփոխման, վերանայումների բովանդակություն, ժամանակացույցի գործնական մասը
 - Նախագահում է նախագծի կոորդինատորը

Ամբողջական պլանավորում – Փուլեր

Կազմակերպում – Փուլ 1: Տվյալների և մեթոդաբանական վերանայումներ

- 1.1 Նույնականացում, սահմանազատում, ինչպես նաև տվյալների քանակի որոշում, մեթոդաբանական վերանայումներ
- 1.2 Վերանայումների կատարում
- 1.3 Որակի ապահովում
- 1.4 Մեթոդաբանական և տվյալների վերանայումների ազդեցության գնահատում

Տվյալների և մեթոդաբանության վերանայումներ (օրինակներ)

- "Պարզ" հաշվարկման սխալներ
- Նոր աղբյուրների ներդրում
մակարդակներում և ոչ միայն աճի
գործակիցներում (բնակելի շենքեր)
- Օտարերկրյա ապահովագրական
մասնաճյուղերի հանդեպ
աշխատանքների բարելավում

Կազմակերպում – Փուլ 2: Հայեցակարգային փոփոխություններ (ԵՀՀ2010)

- 2.1 Նույնականացում և հայեցակարգային
փոփոխությունների սահմանազատում
- 2.2 Հաշվարկային մեթոդների
համաձայնեցում
- 2.3 Հայեցակարգային փոփոխությունների
ներդրում ազգային հաշիվների մեջ
- 2.4 Որակի ապահովում
- 2.5 Ընդհանուր հայեցակարգային
փոփոխությունների գնահատում

ԵՀՀ2010 – Հայեցակարգային փոփոխություններ(օրինակներ)

- **Նոր ուղեցույցեր՝**

- Ռազմական ծախսեր
- Գործատուների կենսաթոշակային սխեմաներ
- Ապրանքներ մշակման համար

ԵՀՀ2010 – հայեցակարգային փոփոխություններ

- **ԵՄ (Եվրոստատին) տվյալների փոխանցում**
 - Ավելի վաղ և ավելի մանրամասն հատվածի հաշիվներ
 - Տնային տնտեսություններին սպասարկող ոչ առևտրային կազմակերպությունները պետք է փոխանցվեն որպես առանձին հատված և ոչ տնային տնտեսությունների հետ համատեղ
- **Աշխատանքը ընթացքի մեջ է՝**
 - Հետազոտություններ և մշակում – արդյոք անհրաժեշտ է կապիտալացնել (Ռանիայում՝ այո)
 - FISIM (ֆինանսական միջնորդական անուղղակի չափվող ծառայություններ)– դեռևս չկա համաձայնեցված մեթոդ

**ԵՀՀ 2010 հաշվարկված ազդեցությունը
ՀՆԱ-ի և ՀԱԵ վրա**

	2006	ՀՆԱ	ՀԱԵ
(1)	Կենսաթոշակային սխեմաներ	0,01	0,01
(2)	Հետազոտություններ և մշակումներ	1,80	1,77
(3)	Ռազմական ծախսեր	0,05	0,05
(4)	Այլ	0,34-0,42	0,36-0,43
(5)	Ընդամենը	2,20-2,27	2,18-2,26

Հավելված 5. Աղյուսակ 1Ա

Country : ARMENIA							
Table 1A. Elements of Non-Exhaustiveness: Output Approach - for Reference Year 2009							
NA components by enterprise sector, NACE group and size		Type of non-exhaustiveness	Adjustment Method				
Detailed breakdown covering all possible elements of non-exhaustiveness		Insert separate lines for types with different adjustment methods	Not needed	Needed but not developed	Developed	Name	Ident number (Table 2A)
1		2	3	4	4b	5	6
Non-financial corporations							
GO	All units	NACE G	N2	1			L62
GO	All units	NACE G	N4		1	Expert judgement, existing survey	L67
GO	All units	NACE G	N6		1	Expert judgement, existing survey	L77
GO	All units	NACE G	N7		1	Expert judgement, existing survey	L82
Households							
GO	Unregistered units	NACE G	N1		1	Special survey of informal economy	L93
IC	Unregistered units	NACE G	N1		1	Special survey of informal economy	L96
GO	Unregistered units	NACE G	N2	1			L99
IC	Unregistered units	NACE G	N2	1			L102
GO	Unregistered units	NACE G	N3		1	Special survey of informal economy	L105
IC	Unregistered units	NACE G	N3		1	Special survey of informal economy	L108
GO	Registered units	NACE G	N5		1	Expert judgement	L111
GO	Registered units	NACE G	N6		1	Existing survey	L114
GO	Registered units	NACE G	N7		1	Expert judgement	L117
GO	Registered units	NACE G	N7		1	Sample survey	L120
Households							
GO	Unregistered units	NACE A	N3		1	Special survey of informal economy, Labour force survey	L129
IC	Unregistered units	NACE A	N3		1	Special survey of informal economy, Labour force survey	L132
GO	Registered units	NACE A	N5		1	Special survey of informal economy, Labour force survey	L135
IC	Registered units	NACE A	N5		1	Special survey of informal economy, Labour force survey	L138

	Non-financial corporations							
GO	Registered units	NACE A	N6			1	Labour force survey	L177
	Households							
GO	Unregistered units	NACE B	N1			1	Labour force survey, houshold bujet survey	L192
IC	Unregistered units	NACE B	N1			1	Labour force survey, houshold bujet survey	L197

Country : ARMENIA							
Table 1A. Elements of Non-Exhaustiveness: Output Approach - for Reference Year 2009							
NA components by enterprise sector, NACE group and size			Type of non-exhaustiveness	Adjustment Method			
Detailed breakdown covering all possible elements of non-exhaustiveness			Insert separate lines for types with different adjustment methods	Not needed	Needed but not developed	Developed	Ident number (Table 2A)
1			2	3	4	4b	5
							6
Non-financial corporations							
GO	Registered units	NACE B	N4			1	Labour force survey
IC	Registered units	NACE B	N4			1	Expert judgement
Non-financial corporations							
GO	Registered units	NACE C	N6			1	Labour force survey
Households							
GO	Unregistered units	NACE D	N1			1	Special survey of informal economy, Labour force survey
IC	Unregistered units	NACE D	N1			1	Special survey of informal economy, Labour force survey
GO	Unregistered units	NACE D	N3			1	Special survey of informal economy, Labour force survey
IC	Unregistered units	NACE D	N3			1	Special survey of informal economy, Labour force survey
GO	Unregistered units	NACE D	N2		1		
IC	Unregistered units	NACE D	N2		1		
Non-financial corporations							
GO	Registered units	NACE D	N6			1	household bujet survey
IC	Registered units	NACE D	N6			1	Expert judgement
GO	Registered units	NACE D	N6			1	Labour force survey
IC	Registered units	NACE D	N6			1	Expert judgement
GO	Registered units	NACE D	N2		1		
IC	Registered units	NACE D	N2		1		
Non-financial corporations							
GO	Registered units	NACE E	N6			1	Labour force survey
IC	Registered units	NACE E	N6			1	Expert judgement
GO	Registered units	NACE E	N7 A			1	household bujet survey
IC	Registered units	NACE E	N7 A			1	household bujet survey
Non-financial corporations							
GO	Registered units	NACE F	N 6			1	Labour force survey
IC	Registered units	NACE F	N 6			1	Expert judgement

Country : ARMENIA							
Table 1A. Elements of Non-Exhaustiveness: Output Approach - for Reference Year 2009							
NA components by enterprise sector, NACE group and size		Type of non-exhaustiveness	Adjustment Method				
Detailed breakdown covering all possible elements of non-exhaustiveness		Insert separate lines for types with different adjustment methods	Not needed	Needed but not developed	Developed	Name	Ident number (Table 2A)
1		2	3	4	4b	5	6
	Households						
GO	Unregistered units	NACE F	N 1		1	Special survey of informal economy, Labour force survey	L377
IC	Unregistered units	NACE F	N 1		1	Special survey of informal economy, Labour force survey	L382
GO	Unregistered units	NACE F	N 3		1	Special survey of informal economy, Labour force survey	L387
IC	Unregistered units	NACE F	N 3		1	Special survey of informal economy, Labour force survey	L392
	Non-financial corporations						
GO	Registered units	NACE F	N 6		1	Labour force survey	L407
IC	Registered units	NACE F	N 6		1	Expert judgement	L412
	Households						
GO	Unregistered units	NACE F	N 1		1	Labour force survey, household bujet survey	L422
IC	Unregistered units	NACE F	N 1		1	Labour force survey, household bujet survey	L427
GO	Unregistered units	NACE F	N 3		1	Labour force survey, household bujet survey	L432
IC	Unregistered units	NACE F	N 3		1	Labour force survey, household bujet survey	L437
	Households						
GO	Unregistered units	NACE H	N 1		1	Special survey of informal economy, Labour force survey	L447
IC	Unregistered units	NACE H	N 1		1	Special survey of informal economy, Labour force survey	L452
GO	Unregistered units	NACE H	N 3		1	Special survey of informal economy, Labour force survey	L457
IC	Unregistered units	NACE H	N 3		1	Special survey of informal economy, Labour force survey	L462
	Non-financial corporations						
GO	Registered units	NACE H	N 6		1	Labour force survey	L477
	Non-financial corporations						
GO	Registered units	NACE I	N 6		1	Quantity price method	L492

Country : ARMENIA							
Table 1A. Elements of Non-Exhaustiveness: Output Approach - for Reference Year 2009							
NA components by enterprise sector, NACE group and size			Type of non-exhaustiveness	Adjustment Method			
Detailed breakdown covering all possible elements of non-exhaustiveness			Insert separate lines for types with different adjustment methods	Not needed	Needed but not developed	Developed	Ident number (Table 2A)
1			2	3	4	4b	5
							6
Households							
GO	Unregistered units	NACE I	N 1			1	Quantity price method
GO	Unregistered units	NACE I	N 3			1	Special survey of informal economy
IC	Unregistered units	NACE I	N 3			1	Special survey of informal economy
Non-financial corporations							
GO	Registered units	NACE K	N 6			1	Expert judgement
IC	Registered units	NACE K	N 6			1	Expert judgement
Households							
GO	Unregistered units	NACE K	N 1			1	Quantity price method
IC	Unregistered units	NACE K	N 1			1	Expert judgement
GO	Unregistered units	NACE K	N 3			1	Special survey of informal economy, Labour force survey
IC	Unregistered units	NACE K	N 3			1	Special survey of informal economy, Labour force survey
Households							
GO	Unregistered units	NACE M	N 1			1	Special sample survey
Non-financial corporations							
GO	Registered units	NACE N	N6			1	Special sample survey, Expert judgement
IC	Registered units	NACE N	N6			1	Special sample survey, Expert judgement
Households							
GO	Unregistered units	NACE N	N 1			1	houshold bujet survey, special semle survey
IC	Unregistered units	NACE N	N 1			1	houshold bujet survey, special semle survey
NPISH							
GO	Registered units	NACE O	N 4			1	Special sample survey, Expert judgement
IC	Registered units	NACE O	N 4			1	Special sample survey, Expert judgement

Country : ARMENIA							
Table 1A. Elements of Non-Exhaustiveness: Output Approach - for Reference Year 2009							
NA components by enterprise sector, NACE group and size			Type of non- exhaustive- ness	Adjustment Method			
Detailed breakdown covering all possi- ble elements of non-exhaustiveness			Insert separate lines for types with different adjustment methods	Not nee- ded	Needed but not developed	Develo- ped	Ident number (Table 2A)
1			2	3	4	4b	5
Non-financial corporations							
GO	Registered units	NACE O	N 6			1	Labour force survey
IC	Registered units	NACE O	N 6			1	Labour force survey
Households							
GO	Unregistered units	NACE O	N 1			1	Special survey of informal economy
IC	Unregistered units	NACE O	N 1			1	Special survey of informal economy
GO	Unregistered units	NACE O	N 3			1	Special survey of informal economy
IC	Unregistered units	NACE O	N 3			1	Special survey of informal economy

Հավելված 6. Ոչ ֆոմալ հատվածի հետազոտության հարցաթերթիկ

$2\dot{Y}\ddot{N}^3\dot{I}^3\dot{Y}$ ($^3Y\dot{I}^3Y^3\dot{I}^3Y$) $\ddot{I}\dot{U}^3\dot{E}Y\gg\ddot{N}\dot{C}$. $^3\ddot{O}\dot{I}Y\dot{C}\acute{a}\ddot{O}\ddot{A}\dot{U}\acute{a}\ddot{O}Y\acute{A}$ » $\ddot{N}^3\beta\ddot{E}^3\dot{I}\acute{a}\ddot{N}\dot{I}^3\dot{I}$ չ $\S\ddot{a}$ » $\dot{I}^3\dot{I}^3Y$ $\dot{I}\dot{C}\times^3\dot{I}^3.\ddot{N}\acute{a}\ddot{O}\ddot{A}\dot{U}^3Y$
 $\dot{U}^3\ddot{e}\dot{C}Y\dot{I}$ $\dot{D}^3\dot{U}^3\ddot{e}\dot{I}^3Y\dot{C}$ $\dot{D}^3Y\ddot{N}^3\acute{a}$ » $\dot{I}\acute{a}\ddot{O}\ddot{A}\dot{U}^3Y$ $\dot{u}\ddot{N}$ » $Y\dot{u}\acute{a}\dot{I}$, $\ddot{N}^3\dot{U}^3\acute{O}^3\dot{U}Y$ $\acute{a}\ddot{N}\dot{C}$, $\ddot{N}^3\ddot{N}\acute{o}^3\dot{I}^3\ddot{N}\acute{a}\ddot{O}\dot{U}\acute{o}\dot{C}$ $\acute{A}^3\dot{U}^3Y^3\dot{I}$ $\ddot{e}\dot{I}^3\acute{o}\dot{I}^3\dot{I}$
 $\dot{I}$ » $\ddot{O}$ » $\dot{I}^3\dot{I}\acute{a}\ddot{O}\ddot{A}\dot{U}\acute{a}\ddot{O}Y\acute{A}$ » $Y\acute{A}^3\dot{I}^3$ չ $\ddot{N}\ddot{N}^3\acute{a}^3\ddot{N}^3\dot{I}\dot{U}^3Y$ $\dot{U}\dot{C}^3\dot{U}Y$ $^3\dot{U}\div\acute{a}\div\dot{I}$ » $\ddot{e}\dot{u}\acute{a}\dot{I}$:

ԾԾ $^{21/4}\dot{I}^2\dot{U}\acute{E}\ddot{U}$ $\dot{I}\acute{E}\ddot{O}^2\dot{I}^2\dot{I}^2\ddot{U}$ $\dot{I}^2\ddot{e}^2\dot{U}\acute{a}\ddot{O}\ddot{A}\dot{U}\acute{a}\ddot{O}\ddot{U}$

$\ddot{O}$ » $\acute{A}\dot{C}\dot{I}$ 1 - $\acute{a}\ddot{u}$
 $\dot{D}^3\ddot{e}\dot{I}^3\dot{I}^3\dot{I}^3\dot{I}$ չ ԾԾ $\dot{I}\dot{C}\times^3\dot{I}^3.\ddot{N}\acute{a}\ddot{O}\ddot{A}\dot{U}^3Y$
 $\acute{a}$ » $\dot{I}^3\dot{I}^3Y$ $\ddot{E}\acute{a}\ddot{N}\ddot{N}^3\dot{I}^3\dot{C}$ 2008 $\acute{A}$.
 $^1\gg\dot{I}\dot{I}$ » $\dot{U}\mu$ » $\ddot{N}\dot{C}$ 5- $\dot{C}$ $\acute{A}\dot{C}\dot{I}$ 43- $\dot{U}$ $\acute{a}\ddot{N}\acute{a}\beta\dot{U}^3\dot{U}\mu$

$\acute{a}\acute{a}$ $\ddot{u}\acute{a}\ddot{O}\dot{O}^2\dot{E}$ $\dot{D}^3\dot{I}^3\dot{I}^3\dot{I}\acute{E}$ $\dot{D}^3\dot{I}^3\dot{I}^3\dot{I}^3\dot{I}\acute{a}\ddot{O}\ddot{A}\dot{U}\acute{a}\ddot{O}\ddot{U}$

$\dot{D}^3\ddot{N}\acute{o}^3\acute{A}$ » $\ddot{N}\acute{A}\dot{C}$ $\ddot{N}^3\dot{U}^3\ddot{N}\acute{A}$

--	--	--

$\dot{I}Y^3\dot{U}\dot{C}Y$ $\dot{I}Y\dot{I}$ » $\ddot{e}\acute{a}\ddot{O}\ddot{A}\dot{U}^3Y$
 $\ddot{N}$ » $\ddot{N}\acute{A}^3\dot{I}^3Y$ $\ddot{N}^3\dot{U}^3\ddot{N}\acute{A}$

--

$\dot{I}Y^3\dot{U}\dot{C}Y$ $\dot{I}Y\dot{I}$ » $\ddot{e}\acute{a}\ddot{O}\ddot{A}\dot{U}^3Y$ $^3Y^{13}\dot{U}\dot{C}$
 $\ddot{N}$ » $\ddot{N}\acute{A}^3\dot{I}^3Y$ $\ddot{N}^3\dot{U}^3\ddot{N}\acute{A}$
($\ddot{O}$ » 1- $\ddot{N}$, $\mu^3\acute{A}\dot{C}Y$ 2 , $^3\ddot{O}\dot{U}\acute{a}\ddot{O}\ddot{e}^3\dot{I}$ 1 $\dot{I}^3\dot{U}$
 $\mu^3\acute{A}\dot{C}Y$ 3 , $^3\ddot{O}\dot{U}\acute{a}\ddot{O}\ddot{e}^3\dot{I}$ 2, $\ddot{e}\dot{U}\acute{a}\ddot{O}Y^3\dot{I}$ 1)

--	--

$\acute{a}\ddot{O}\ddot{e}\acute{a}\ddot{O}\dot{U}Y^3\ddot{e}\dot{C}\ddot{N}\acute{a}\ddot{O}\ddot{A}\dot{U}^3Y$ $\acute{A}^3\dot{U}^3Y^3\dot{I}^3\ddot{N}^3\dot{I}^3\dot{I}\acute{A}$

--	--

$^3\dot{U}\dot{C}\ddot{e}$ 2009 $\acute{A}$.

$^3Y^3\dot{I}^3\dot{U}\ddot{N}$

$^3Y\dot{I}^3Y\acute{a}\ddot{O}\dot{U}$

--	--	--

$\dot{I}^3\dot{I}^3.\dot{C}\ddot{N}$

$\dot{O}^3\ddot{N}^{1/2}$

$^3Y\dot{I}^3Y\acute{a}\ddot{O}\dot{U}$

--	--

$\dot{I}^3\dot{I}^3.\dot{C}\ddot{N}$

ՃՅՈՅՅՈՒՆՆԵՐՈՒՄԻ ՆՍՈՒՆԱԿ

--	--

ՃՅՈՅՅՈՒՆՆԵՐՈՒՄԻ
ՆՍՈՒՆԱԿ

--	--	--	--	--

I ՆՍՈՒՆԱԿ

II ՆՍՈՒՆԱԿ

III ՆՍՈՒՆԱԿ

IV ՆՍՈՒՆԱԿ

V ՆՍՈՒՆԱԿ

ՃՅՈՅՅՈՒՆՆԵՐՈՒՄԻ ՆՍՈՒՆԱԿ, ՆՍՈՒՆԱԿ

(ՆՍՈՒՆԱԿՆԵՐՈՒՄԻ ՆՍՈՒՆԱԿ)

Բաժին Ա. Գործունեության (բիզնեսի) կազմակերպում

Ա1. Ո՞րն է Ձեր գործունեության (բիզնեսի) հիմնական տեսակը (ապրանքի արտադրություն և /կամ վաճառք, վճարովի ծառայություն): **(տես՝ 1-SS, էջ 11, սյ.5)**

Տղի,

--	--	--	--	--	--

Ա2. Ե՞րբ է Ձեր գործունեությունը (բիզնեսը) հիմնվել (նշել տարեթիվը):

--	--	--	--

Ա3. Որտե՞ղ եք վարում տվյալ գործունեությունը (բիզնեսը): **(տես՝ 1-SS, էջ 11, սյ.7)**

--	--

Մշտական (ֆիքսված) տարածք

Շարժական տարածք

01 Տանը, առանց հատուկ աշխատատեղի

10 Տրանսպորտային միջոցում

02 Տանը, հատուկ աշխատատեղով (տան ներսում կամ կից)

11 Փողոցում կամ մայրուղու վրա (առանց ֆիքսված դիրքի)

03 Տնից դուրս՝ ֆիքսված տարածք գործունեության համար

12 Այլ (նշել) _____

04 Ֆերմա կամ անհատական գյուղացիական / օժանդակ տնտեսություն

05 Հաճախորդի տանը կամ աշխատավայրում

06 Շինարարական հրապարակում (շինհրապարակ)

07 Շուկայում, տոնավաճառում

08 Փողոցի կամ մայրուղու վրա (ֆիքսված դիրքով)

09 Գործատուի (պատվիրատուի) տանը

Ա4. Իրականացնում եք արդյոք (բացի ձեր հիմնական գործունեությունից) այլ գործունեություն հիմնական գործունեության վայրում:

1 Այո, (նշել) _____

☐ Ոչ

Չլրացնել ⇨ ՏՊԻ,

--	--	--	--	--	--

Ա5. Իրականացնում եք Դուք արդյոք Ձեր հիմնական գործունեությունը այլ վայրերում:

☐

1 Այո

2 Ոչ →

Անցնել Ա 6-ին

Ա5.1. Քանի՞սն են դրանք:

--	--

Ա6. Գրանցված է արդյոք Ձեր գործունեությունը (բիզնեսը) որևէ պետական մարմնում:

	ԱՅ Ո	ՈՉ	Գրանցման գործընթացում է
Ա6.1 Հարկային մարմնում	1	2	3
Ա6.2 Պետական ռեգիստրի մարմնում	1	2	3
Ա6.3 Սոցիալական ապահովագրության մարմիններում	1	2	3

☐

☐

☐

Ա7. Ունե՞ք արդյոք Ձեր գործունեության (բիզնեսի) անունով բանկային հաշիվ:

☐

1 Այո

2 Ոչ

Ա8. Ինչպիսի՞ հաշվապահական հաշվառում եք վարում Ձեր գործունեության համար:

☐

1 Գրավոր հաշվառում չեմ վարում:

4 Մանրամասն պաշտոնական հաշվառում

2 Հաշվառում միայն սեփական վերահսկման համար:

(հաշվապահական հաշվեկշիռ):

3 Պարզեցված հաշվառում հարկային վճարումների համար: 5 Այլ (նշել) _____

Ա9. Իրականացնում եք Դուք արդյոք այլ գործունեություն այլ տարածքում, որը տարբերվում է Ձեր հիմնական գործունեությունից:

☐

1 Այո

2 Ոչ →

Անցնել բաժին Բ-ին

Ա9.1. Քանի՞սն են դրանք:

--	--

Բաժին Բ. Զբաղվածություն և վարձատրություն

Բ1. Քանի՞ մարդ է (ներառյալ Դուք) աշխատել Ձեր բիզնեսում (նշել անգամ նրանց՝ ովքեր մեկ ժամ են աշխատել)
գործունեության վերջին ամսվա ընթացքում:

Աշխատողների ընդհանուր թիվը

Քանիսն են վարձատրվել

F2. Բնութագրեք նրանց , որոնք մշտական են աշխատել Ձեր բիզնեսում վերջին ամսվա ընթացքում (ներառյալ Դուք):

No.	Անուն (1)	Սեռ (2)	Տարիք (3)	Կարգավիճակ (4)	Պայմանագիր (5)	Ընդհանուր աշխատաժամանակ (ժամ) (6)	Վճարման հիմք (7)	Աշխատավարձ, հազար դրամ (8)
1								
2								
3								
4								
5								
6								
7								
8								
9								
10								
11								
12								
13								
14								
15								

F2.1 Հնդամներ ամսվա համար										(հազ							
Սեռ	Կարգավիճակի	Պարտականոցի ծածկագրեր								Վճար							

--	--	--	--	--	--	--	--

- 0- Բնեղեն, պայմանականորեն հաշվարկված
- 1- Հստ արտադրանքի միավորի
- 2- Ժամային
- 3- Օրական
- 4- Ամսական
- 5 Այլ աշխատավարձ (նշել)
- 6- Առանց աշխատավարձ (կոմիսիոն վճարներ)
- 7 – Գյուղացիական տնտեսությունում առանց վարձատրության աշխատող

Բ3. Աշխատողներին տրված նպաստներն ու դրամական պարգևները (գործունեության վերջին ամսում)

Բ3.1. Գործատուի կողմից վճարված պարտադիր սոցիալական
ապահովագրությունը:

Բ3.2. Գործատուի կողմից վճարված մյուս բոլոր նպաստներն ու
դրամական պարգևները:

Բ3.3. Ընդամենը ամսվա համար (Բ3.1 և Բ3.2 ընդհանուր գումար)

(հազար դրամ)

Բաժին Գ. Արտադրություն, պաշարներ և վաճառք

Գ1. Որքա՞ն է կազմել Ձեր գործունեության հասույթը (ներառյալ բարտերով փոխանակված ապրանքների իրացումը)

Գ1.1. Գյուղատնտեսական գործունեության համար.
(վերջին վեց ամսում)

(հազար դրամ)

Գ1.2. Ոչ գյուղատնտեսական գործունեության
համար.
(վերջին ամսում)

(հազար դրամ)

Գ2. Վերամշակման (ձևափոխման) ենթարկված ապրանքների վաճառքը:

Գյուղատնտեսական					Ոչ գյուղատնտեսական				
	Ապրանքի տեսակը	Չափի միա- վոր	Քանակը	Ընդհանուր արժեքը (հազար դրամ)		Ապրանքի տեսակը	Չափի միա- վոր	Քանակը	Ընդհանուր արժեքը (հազար դրամ)
1					1				
2					2				
3					3				
4					4				
5					5				

Գ2.1. Ընդամենը վերջին վեց ամսում

Գ2.2. Ընդամենը վերջին ամսվա

Գ3. Առանց վերամշակման (ձևափոխման) ապրանքների վաճառքը (վերավաճառքի համար գնված ապրանքների վաճառքից հասույթը):

Գյուղատնտեսական					Ոչ գյուղատնտեսական				
	Ապրանքի տեսակը	Չափի միա- վոր	Քանակը	Ընդհանուր արժեքը (հազար դրամ)		Ապրանքի տեսակը	Չափի միա- վոր	Քանակը	Ընդհանուր արժեքը (հազար դրամ)
1					1				
2					2				
3					3				
4					4				

5					5				
Գ3.1. Ընդամենը վերջին վեց ամսում					Գ3.2. Ընդամենը վերջին ամսվա				
Գ4. Մատուցված ծառայություններ									
Գյուղատնտեսական					Ոչ գյուղատնտեսական				
	Ծառայության տեսակը		Ընդհանուր արժեքը (հազար դրամ)			Ծառայության տեսակը		Ընդհանուր արժեքը (հազար դրամ)	
1					1				
2					2				
3					3				
4					4				
5					5				
Գ4.1. Ընդամենը վերջին վեց ամսում					Գ4.2. Ընդամենը վերջին ամսվա համար				
Գ.5. Վերամշակման (ձևափոխման) ենթարկված ապրանքների (ներառյալ կիսապատրաստուկների) պաշարների փոփոխություն									
Գյուղատնտեսական					Ոչ գյուղատնտեսական				
	Ապրանքի տեսակը	Չափի միավոր	Քանակը	Ընդհանուր արժեքը (հազար դրամ)		Ապրանքի տեսակը	Չափի միավոր	Քանակը	Ընդհանուր արժեքը (հազար դրամ)
1					1				
2					2				
3					3				
4					4				
5					5				
Գ5.1. Ընդամենը վերջին վեց ամսում					Գ5.2. Ընդամենը վերջին ամսվա				
Գ.6. Վերավաճառքի համար գնված ապրանքների պաշարների փոփոխությունը									
Գյուղատնտեսական					Ոչ գյուղատնտեսական				
	Ապրանքի տեսակը	Չափի միավոր	Քանակը	Ընդհանուր արժեքը (հազար դրամ)		Ապրանքի տեսակը	Չափի միավոր	Քանակը	Ընդհանուր արժեքը (հազար դրամ)
1					1				
2					2				
3					3				
4					4				
5					5				
Գ6.1. Ընդամենը վերջին վեց ամսում					Գ6.2. Ընդամենը վերջին ամսվա				

Գյուղատնտեսական					Ոչ գյուղատնտեսական				
	Ապրանքի տեսակը	Չափի միա- վոր	Քանակը	Ընդհանուր արժեքը (հազար դրամ)		Ապրանքի տեսակը	Չափի միա- վոր	Քանակը	Ընդհանուր արժեքը (հազար դրամ)
1					1				
2					2				
3					3				
4					4				
5					5				

Գ7.2. Ընդամենը վերջին ամսվա

Ամիս	Ա 1	Ա 2	Ա 3	Ա 4	Ա 5	Ա 6	Ա 7	Ա 8	Ա 9	Ա 10	Ա 11	Ա 12
Գործունեության ծածկագիր												
Գործունեության ծածկագիր:	0 – Ոչ սի գործունեություն			1 –Նվազագույն			2 –Միջին		3 – Առավելագույն			

Անգնէլ բաժին Դ-ին

Գյուղատնտեսական գործունեության համար					Ոչ գյուղատնտեսական գործունեության համար				
	Ապրանքի տեսակը	Չափի միա- վոր	Քանակը	Ընդհանուր արժեքը (հազար դրամ)		Ապրանքի տեսակը	Չափի միա- վոր	Քանակը	Ընդհանուր արժեքը (հազար դրամ)
1					1				

Բաժին Դ. Հումքի, նյութերի և վերավաճառման համար ապրանքների ձեռք բերման ծախսեր

2					2				
3					3				
4					4				
5					5				

Դ 1.1. Ընդամենը վեժնի վեժ ամսում

Դ 1.2. Ընդամենը վեժնի ամսվա

Դ2. Վերավաճառքի համար գնված ապրանքների (առանց վերամշակման) արժեքը :

Գյուղատնտեսական գործունեության համար					Ոչ գյուղատնտեսական գործունեության համար				
	Ապրանքի տեսակը	Չափի միավոր	Քանակը	Ընդհանուր արժեքը (հազար դրամ)		Ապրանքի տեսակը	Չափի միավոր	Քանակը	Ընդհանուր արժեքը (հազար դրամ)
1					1				
2					2				
3					3				
4					4				
5					5				

Դ 2.1. Ընդամենը վեժնի վեժ ամսում

Դ 2.2. Ընդամենը վեժնի ամսվա

Դ3. Որքա՞ն էին Ձեր գործունեության ծախսերը վերջին ամսվա ընթացքում:

Ծախսեր	Արժեքը (հազար դրամ)	
	Գյուղատնտեսություն (վերջին վեժ ամիս)	Մնացած գործունեություն (վերջին ամիս)
1. Աշխատանքի վարձատրության և դրան հավասարեցված այլ վճարումներ (Բ.2.1)		
2. Պարտադիր սոցիալական ապահովագրության վճարներ (Բ.3.1)		
3. Նպաստներ և պարգևատրումներ (Բ.3.2)		
4. Հումք, նյութեր (Դ1.1., Դ1.2.)		
5. Վերավաճառքի համար գնված ապրանքների արժեքը (Դ2.1., Դ2.2.)		
6. Վառելիք		
7. Ջուր		
8. Էլեկտրաէներգիա		
9. Վարձակալական վճարներ (տարածք, մեքենա-սարքավորումներ)		
10. Տրանսպորտային ծառայություններ		
11. Կապ, հաղորդակցություն, ինտերնետ		
12. Այլ ոչ արտադրական ծառայություններ (բանկային վճարներ բացառությամբ տոկոսների, բիզնեսի, ներկայացուչական ծախսեր և այլն)		

Բաժին Դ. Հումքի, նյութերի և վերավաճառման համար ապրանքների ձեռք բերման ծախսեր

13. Արտադրական միջոցների պահպանում և վերանորոգում		
14. Այլ արտադրական ծառայություններ		
15. Վճարված տոկոսներ		
16. Հարկեր		
17. Ապահովագրական վճարներ		
18. Այլ ծախսեր (նշել)		
Դ3.1. Ընդամենը (հազար դրամ)		

Բաժին Ե. Կապիտալ ծախսեր

Ե.1. Վերջին 12 ամիսների ընթացքում Ձեր գործունեության համար ինչ հիմնական միջոցներ են օգտագործվել:

Տեսակը	Բնութագրեր (Կարճ նկարագիր)	Գործար- քի ձև	Մեփակա- նություն ձև	Ձեռք բերման, վաճառքի կամ օտարման (ամիս / տարի)	Արժեք (փոխհատուցմա ծախսեր) (հազար դրամ)
1. Հող	ա)				
	բ)				
	գ)				
2. Շենքեր	ա)				
	բ)				
	գ)				
3. Այլ կառուց- վածքներ	ա)				
	բ)				
	գ)				
4. Մեքենանե ր և սարքա- վորումներ	ա)				
	բ)				
	գ)				
5. Տրանսպոր տային միջոցներ	ա)				
	բ)				
	գ)				
6. Կահույք և գրասենյակ ային սարքավո- րումներ	ա)				
	բ)				
	գ)				
7. Ձեռքի	ա)				

գործիքներ	բ)				
	գ)				
8. Բազմամյա տնկարկներ	ա)				
	բ)				
	գ)				
9. Բանող և մթերատու անասուններ	ա)				
	բ)				
	գ)				
10. Այլ	ա)				
	բ)				
	գ)				
	դ)				
	ե)				
	զ)				

Գործարքի ծածկագրեր: 1 – նոր գնված 2 – օգտագործված 3 – զգալի փոփոխությունների ենթարկված 4 – սեփական արտադրության 5 – վաճառք 6 – օտարում

Սեփականության ձևի ծածկագրեր: 1 – անձնական սեփականություն 2 – համատեղ սեփականություն 3 – վարձակալված 4 – լիզինգ

Բաժին 2. Վարկային տեղեկատվություն	
21. Ո՞րն է հիմնական պատճառը, որ Դուք ընտրել եք այս գործունեությունը: 1 Ընտանեկան ավանդույթ 2 Համապատասխանում է իմ մասնագիտությանը: 3 Այն տալիս է ավելի բարձր եկամուտ (շահույթ): 4 Ապահովում է ավելի կայուն եկամուտ (շահույթ): 5 Այլ (նշել) _____	☐
22. Դուք Ձեր գործունեության համար վերցրե՞լ եք արդյոք վարկ վերջին 12 ամիսների ընթացքում : 1 Այո 2 Ոչ	☐ Անձնել բաժին 24
23. Ո՞րն է Ձեր բիզնեսի ֆինանսավորման աղբյուրը: (Մուտքագրել "1" Այո –ի դեպքում կամ "2" ՝ Ոչ-ի դեպքում) 1 Ազգականներ, հարևաններ, ընկերներ 2 Գործատու (կազմակերպության սեփականատեր) 3 Մասնավոր վարկային կազմակերպություն (գրավատուն) 4 Առևտրային բանկ	1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☐ 5 ☐

5	Կոռպորատիվ	6	☐
6	Այլ (նշել) _____		

24. Ինչու՞ վարկ չեք վերցրել Ձեր գործունեության համար:

(Մուտքագրել "1" Այո –ի դեպքում կամ "2"՝ Ոչ-ի դեպքում)

1	Ունեմ եկամտի այլ աղբյուր	1	☐
2	Անչափ մեծ պահանջներ են	2	☐
3	Տեղեկություն չունեմ վարկի աղբյուրի մասին	3	☐
4	Բարձր տոկոսադրույքը	4	☐
5	Այլ (նշել) _____	5	☐

Բաժին Է. Այլ տեղեկատվություն																																											
Է1. Ձեր կարծիքով, որքան է կազմում Հայաստանում փոքր ձեռնարկության (անհատ տնտեսավարողի) միջին ամսական փաստացի եկամուտը, ինչպես նաև վարձու աշխատողի միջին ամսական աշխատավարձը <i>(Կարող եք նշել միայն այն ճյուղերը, որոնց վերաբերյալ ունեք գնահատականներ)</i> (Հազար դրամ) <table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <thead> <tr> <th style="width: 5%;"></th> <th style="width: 35%;"></th> <th style="width: 30%; text-align: center;">սեփականատիրոջ միջին ամսական եկամուտ</th> <th style="width: 30%; text-align: center;">վարձու աշխատողի միջին ամսական աշխատավարձ</th> </tr> </thead> <tbody> <tr><td style="text-align: center;">1</td><td>Լեռնահանքային արդյունաբերություն</td><td></td><td></td></tr> <tr><td style="text-align: center;">2</td><td>Վերամշակող արդյունաբերություն</td><td></td><td></td></tr> <tr><td style="text-align: center;">3</td><td>Շինարարություն</td><td></td><td></td></tr> <tr><td style="text-align: center;">4</td><td>Մեծածախ առևտուր</td><td></td><td></td></tr> <tr><td style="text-align: center;">5</td><td>Մանրածախ առևտուր</td><td></td><td></td></tr> <tr><td style="text-align: center;">6</td><td>Տրանսպորտ</td><td></td><td></td></tr> <tr><td style="text-align: center;">7</td><td>Կրթություն</td><td></td><td></td></tr> <tr><td style="text-align: center;">8</td><td>Առողջապահություն</td><td></td><td></td></tr> <tr><td style="text-align: center;">9</td><td>Այլ ծառայություններ</td><td></td><td></td></tr> </tbody> </table>						սեփականատիրոջ միջին ամսական եկամուտ	վարձու աշխատողի միջին ամսական աշխատավարձ	1	Լեռնահանքային արդյունաբերություն			2	Վերամշակող արդյունաբերություն			3	Շինարարություն			4	Մեծածախ առևտուր			5	Մանրածախ առևտուր			6	Տրանսպորտ			7	Կրթություն			8	Առողջապահություն			9	Այլ ծառայություններ		
		սեփականատիրոջ միջին ամսական եկամուտ	վարձու աշխատողի միջին ամսական աշխատավարձ																																								
1	Լեռնահանքային արդյունաբերություն																																										
2	Վերամշակող արդյունաբերություն																																										
3	Շինարարություն																																										
4	Մեծածախ առևտուր																																										
5	Մանրածախ առևտուր																																										
6	Տրանսպորտ																																										
7	Կրթություն																																										
8	Առողջապահություն																																										
9	Այլ ծառայություններ																																										

Է2. Ձեր կարծիքով, Հայաստանում փոքր ձեռնարկությունները (անհատ տնտեսավարողները) իրենց իրական շրջանառության կամ եկամուտների, որ մասը պիտի արտացոլեն պաշտոնական մարմիններին տրվող հաշվետվություններում, որպեսզի չգրկվեն գոնե նվազագույն եկամտի

1 մինչև 20%-ը

2 21-ից 50 %-ը

3 51-ից 80 %-ը

4 81-ից բարձր

5 ամբողջը (ոչինչ պետք չէ թաքցնել):

Հարցազրույցի ավարտ

Շնորհակալություն

